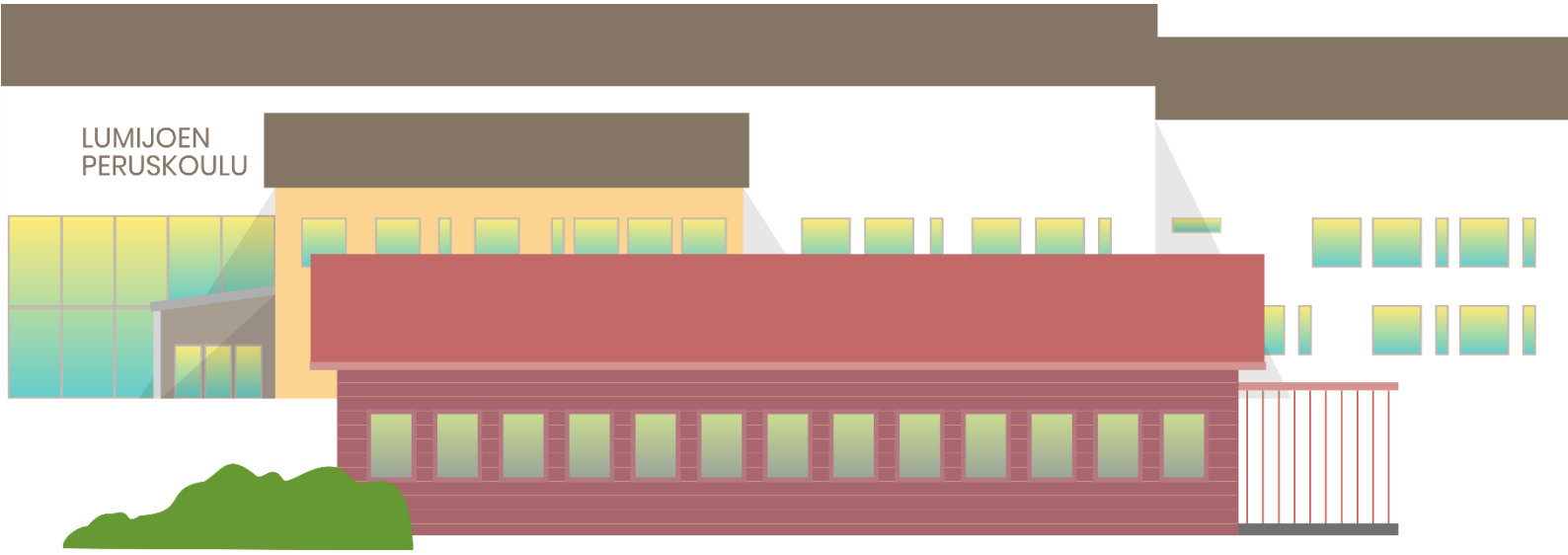
LUMIJOEN PERUSOPETUKSEN AAMU- JA ILTAPÄIVÄTOIMINNAN TOIMINTASUUNNITELMA

voimassa 1.10.2026 alkaen

Sisällys

1. Aamu- ja iltapäivätoiminnan järjestämisen 3
1.1 Aamu- ja iltapäivätoiminnan järjestämisen yleiset periaatteet 3
1.2 Yhteistyö ja tiedonkulku 4
2. Toiminnan järjestämisen periaatteet Lumijoen kunnassa 5
2.1. Aamupäivä- ja iltapäivätoiminta 5
2.2. Ryhmäkoko ja henkilöstömitoitus 6
2.3. Kuljetukset ja koulumatkat 6
2.4. Maksut ja vakuutukset 7
2.5. Hakemukset ja päätökset sekä paikan irtisanominen 8
3. Toiminnan tavoitteet ja lapsen oikeudet 8
3.1. Kodin ja koulun kasvatustyön tukeminen 9
3.2. Hyvinvoinnin, tunne-elämän ja sosiaalisen kehityksen tukeminen 10
3.3. Eettisen kasvun tukeminen 11
3.4 Osallisuuden, yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistäminen sekä 11
sosiaalinen vahvistaminen 11
4. Toiminnan sisällöt ja painotukset 12
5. Tukea tarvitsevat lapset aamu- ja iltapäivätoiminnassa 13
5.1. Oppilaskohtaista tukea saavien oppilaiden aamu- ja iltapäivätoiminta Lumijoella 14
5.2. Oppilaskohtaisen tuen suunnitelma 15
6. Henkilöstö 15
7. Toiminnan tietojen keruu ja arviointi 16
7.1. Toiminnan sisäinen arviointi 16
7.2. Toiminnan ulkopuoliseen arviointiin osallistuminen ja tulosten julkistaminen 17

1. Aamu- ja iltapäivätoiminnan järjestämisen

Aamu- ja iltapäivätoiminnalla tarkoitetaan perusopetuslain mukaista perusopetuksen oppilaille suunnattua ohjattua toimintaa, jonka kokonaisuudesta kunta vastaa.

Perusopetuslain mukaisesti Opetushallitus päättää aamu- ja iltapäivätoiminnan tavoitteista ja keskeisistä sisällöistä antamalla toimintaa varten perusteet.

Aamu- ja iltapäivätoiminta tulee järjestää Aamu- ja iltapäivätoiminnan perusteiden (2011) mukaisesti. Aamu- ja iltapäivätoimintaa tarjotaan kunnan päättämässä laajuudessa perusopetuksen ensimmäisen ja toisen vuosiluokan oppilaille sekä muiden vuosiluokkien osalta perusopetuslain 20 c §:ssä ja 20 i §:ssä tarkoitetuille oppilaille.

Lumijoen kunnassa ensimmäisen ja toisen vuosiluokan oppilaille järjestetään iltapäivätoimintaa koulun toiminta-aikoina. Lisäksi esioppilaille järjestetään huoltajan valinnan mukaisesti esioppilaiden avoimen varhaiskasvatuksen kerhotoimintaa tai täydentävää varhaiskasvatusta. Täydentävä varhaiskasvatus ja sen toteuttaminen perustuu Varhaiskasvatuslakiin ja täydentävän varhaiskasvatuksen osalta noudatetaan varhaiskasvatuslain säädöksiä. Sekä esioppilaiden avoimen varhaiskasvatuksen kerhotoiminnan että täydentävän varhaiskasvatuksen toiminnan suunnittelu pohjautuu Lumijoen kunnan varhaiskasvatussuunnitelmaan.

Koululaisten iltapäivätoiminta, esioppilaiden avoimen varhaiskasvatuksen kerhotoiminta sekä täydentävä varhaiskasvatus järjestetään Lumijoen peruskoulun tiloissa yhteisissä toimintaryhmissä. Koulun loma-aikoina täydentävä varhaiskasvatus järjestetään Lumijoen varhaiskasvatuksen tiloissa Päiväkoti Ensilumessa.

1.1 Aamu- ja iltapäivätoiminnan järjestämisen yleiset periaatteet

Lapsen ja nuoren kehitystä tukeva aamu- ja iltapäivätoiminta tulee rakentaa jatkumona varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen kasvatustehtävälle, ja sen lähtökohtana ovat perusopetuksen yleiset kasvatustavoitteet. Aamu- ja iltapäivätoiminnan tavoitteena on tukea lapsen kokonaisvaltaista hyvinvointia ja terveyttä sekä luoda pohja lapsen hyvälle kasvulle.

Lapsuudessa ja varhaisnuoruudessa lapsen itsenäisyys lisääntyy vähitellen, mutta hän tarvitsee vielä aikuisen turvaa, läsnäoloa ja ohjausta. Aamu- ja iltapäivätoiminta tarjoaa vastapainoa ja tukea koulutyölle sekä mahdollisuuden lepoon ja virkistykseen. Toiminnan suunnittelun lähtökohtana ovat yksilölliset ja yhteisölliset sekä sosiaaliseen kasvuun liittyvät näkökohdat. Tavoitteena on tarjota lapselle ammattitaitoisen ja tehtävään soveltuvan henkilöstön valvonnassa hänen tarpeensa huomioonottavaa, monipuolista ja virkistävää toimintaa.

Lapsen hyvinvointia rakennetaan yhteistyön kautta. Yhtenä aamu- ja iltapäivätoiminnan keskeisenä tavoitteena on kodin ja koulun kasvatustyön tukeminen. Koulun opetussuunnitelma ja siinä määritellyt kasvatustavoitteet ohjaavat myös koulun tiloissa toteutettua aamu- ja iltapäivätoimintaa. Yhteistyö edellyttää avointa ja luottamuksellista vuorovaikutusta. Se luo pohjaa mahdollisten ongelmatilanteiden ratkaisuun.

Laadukkaasti suunniteltu ja toteutettu aamu- ja iltapäivätoiminta tarjoaa parhaan mahdollisen tuen lasten koulunkäynnin, vanhempien työelämän ja perheiden vapaa-ajan yhteensovittamiseksi. Moniammatillisen yhteistyön verkostolla turvataan lapsen hyvä kokonainen päivä.

1.2 Yhteistyö ja tiedonkulku

Yleisestä tiedottamisesta (esim. haku, päätökset, irtisanominen ja laskutus) vastaa koulun apulaisjohtaja yhteistyössä kunnan taloussihteerin kanssa. Käytännön tiedottamisesta vastaavat ohjaajat ja erityisesti aamu- ja iltapäivätoiminnan vastuuohjaaja. Päivittäistä yhteistyötä lasten asioissa tehdään tarpeen mukaan. Vanhemmat vastaavat siitä, että APIP-toiminnalla on käytössään tarpeelliset tiedot lapsen turvallisen hoidon järjestämiseksi. Ohjaajat tekevät yhteistyötä opettajien ja erityisopettajien kanssa ehyen koulupäivän turvaamiseksi. Ohjaajia koskee salassapito- ja vaitiolovelvollisuus.

Iltapäivätoiminnalla on oma erityisluonteensa, sillä se perustuu vapaaehtoisuuteen ja sijoittuu lasten vapaa-aikaan. Lasten hyvinvoinnin edistäminen toteutuu parhaiten luonnollisia kasvuympäristöjä ja pedagogista osaamista hyödyntämällä ja yhdistämällä. Tavoitteena on avoin, rohkaiseva ja kiireetön ilmapiiri.

Aamu- ja iltapäivätoiminnassa voidaan käyttää koulun tiloja tai muita toimintaan soveltuvia toimintaympäristöjä. Toimintaympäristön tulee tukea toiminnalle asetettujen tavoitteiden saavuttamista, ja sitä suunniteltaessa tulee ottaa turvallisuuden lisäksi huomioon toiminnan luonne ja tarkoitus, lapsen kiinnostuksen kohteet ja toiminnan monipuolisuus.

Toimintapaikassa noudatetaan Lumijoen peruskoulun voimassa olevia turvallisuus- ja pelastussuunnitelmia. Henkilöstö perehdytetään turvallisuusohjeisiin sekä toimintaan hätä- ja poikkeustilanteissa.

2. Toiminnan järjestämisen periaatteet Lumijoen kunnassa

Toiminnan koulukohtaisesta toteuttamisesta vastaa koulunkäynninohjaajien esihenkilönä toimiva koulun apulaisjohtaja. Iltapäivätoiminnan käytännön toteutuksen päävastuu on koulun apulaisjohtajan nimeämällä vastuuohjaajalla. Vastuuohjaaja suunnittelee toimintaa yhteistyössä iltapäivätoiminnassa työskentelevien koulunkäynninohjaajien kanssa.

2.1. Aamupäivä- ja iltapäivätoiminta

Lumijoen peruskoulussa ei järjestetä koululaisten aamupäivätoimintaa.

Iltapäivätoimintaa tarjotaan lapselle hakemuksen mukaisesti joko 570 tai 760 tuntia koulun työvuoden aikana. Iltapäivätoimintaa järjestetään koulupäivinä klo 12–16 välisenä aikana. Iltapäivätoimintaa ei järjestetä lauantaityöpäivinä ja lukukausien päättöpäivinä. Iltapäivätoimintaa ei järjestetä henkilökunnan kouluttautumisen ja virkistäytymisen vuoksi 1–2 iltapäivänä lukuvuodessa. Mahdollisista poikkeusaikatauluista tiedotetaan ennakkoon. Huoltaja on velvollinen ilmoittamaan ohjaajille lapsen läsnäolopäivät ja mahdolliset poissaolot.

Koululaisten iltapäivätoiminta muodostaa kokonaisuuden, joka tarjoaa erilaisia virikkeitä, sosiaalista vuorovaikutusta sekä mahdollisuuden omaan toimintaan, rentoutumiseen ja lepoon. Iltapäivätoimintaan osallistuva lapsi saa välipalan.

Toimintaan hakeminen ja osallistuminen on vapaaehtoista. Iltapäivätoiminnan paikat on tarkoitettu erityisesti tukemaan perheitä, joiden lapset tarvitsevat iltapäivätoimintaa vanhempien työn tai opiskelun vuoksi. Iltapäivätoiminnalla vähennetään lasten yksinoloa ja tuetaan koulunkäynnin, vanhempien työelämän ja perheiden vapaa-ajan yhteensovittamista.

2.2. Ryhmäkoko ja henkilöstömitoitus

Iltapäivätoiminnan ryhmäkoko vaihtelee vuosittain riippuen toimintaan hakeutuneiden lasten määrästä.

Aamu- ja iltapäivätoiminnassa ei ole lain määrittämää henkilöstömitoitusta. Iltapäivätoiminnan ohjaajaresursoinnista päättää työnantaja. Ohjaajaresurssin määrä määräytyy muun muassa toimintaan osallistuvien lasten määrän, lapsiryhmän rakenteen, ryhmä- ja oppilaskohtaisen tuen tarpeiden sekä toiminnan järjestämisolosuhteiden, turvallisuuden sekä käytettävissä olevan henkilöstöresurssin perusteella. Toiminnan järjestämisessä pyritään siihen, että ryhmässä yhtä ohjaajaa kohden on pääsääntöisesti korkeintaan 13–15 iltapäivätoimintaan osallistuvaa lasta.

Huomioitavaa on, että koululaisten iltapäivätoiminta, esioppilaiden avoimen varhaiskasvatuksen kerhotoiminta ja esioppilaiden täydentävä varhaiskasvatus järjestetään koulun toiminta-aikoina yhteisessä toimintaryhmässä.

2.3. Kuljetukset ja koulumatkat

Iltapäivätoimintaan osallistuvalle oppilaalle ei kuulu perusopetuslain mukaista koulukuljetusta. Mikäli koulukuljetusaikataulu sopii koulukuljetusoikeuden saaneen oppilaan iltapäivätoiminnan aikatauluihin, oppilas voi kuitenkin käyttää koulukuljetusta.

Huoltaja vastaa iltapäivätoimintaan osallistuvan oppilaan kotimatkoista. Huoltaja ilmoittaa kirjallisesti sitoumuskaavakkeella oppilaan pääasiallisesta kulkemisesta: 1) huoltaja hakee 2)

oppilas kulkee kotiin omatoimisesti tai 3) oppilas kulkee muun saattajan mukana.

2.4. Maksut ja vakuutukset

Koululaisten iltapäivätoimintaan osallistumisesta peritään maksu tehdyn hoitosopimuksen mukaisesti 12.8.2026 lähtien:

- 120 €/kk päivittäin 4 tuntia toimintaan osallistuvalta lapselta
- 100 €/kk päivittäin 3 tuntia toimintaan osallistuvalta lapselta
- 60 €/kk 10 pv tai alle/kk 4 tuntia toimintaan osallistuvalta lapselta
- 50 €/kk 10 pv tai alle/kk 3 tuntia toimintaan osallistuvalta lapselta.

Maksu peritään jokaiselta sellaiselta kuukaudelta, jona lapsi osallistuu iltapäivätoimintaan.

- Jos lapsi on sairauden takia pois toiminnasta vähintään 11 toimintapäivää kalenterikuukauden aikana, peritään puolet kuukausimaksusta.
- Jos sairaudesta aiheutuva poissaolo kestää koko kalenterikuukauden, maksua ei peritä.
- Jos lapsi on poissa muun kuin sairauden vuoksi koko kalenterikuukauden, peritään puolet kuukausimaksusta.

Toimintaan osallistumisesta ei voida periä muita maksuja. Maksu voidaan jättää perimättä tai sitä voidaan alentaa, jos huoltajan elatusvelvollisuus, toimeentuloedellytykset tai huollolliset näkökohdat huomioon ottaen siihen on syytä.

Toimintaan liittyvät tuntimäärämuutokset on ilmoitettava kirjallisesti sivistysjohtaja-rehtorille. Muutokset tulevat voimaan ilmoitusta seuraavan kuukauden alusta alkaen.

Toimintamaksu kattaa iltapäivätoiminnan ohjauksen, tila- ja materiaalikustannukset, välipalan, pienten retkien kustannukset ja vakuutusmaksun. Iltapäivätoimintaan osallistuvalle lapselle tarjotaan kouluruokasuositusten mukainen välipala. Allergiat ja ruokarajoitteet otetaan huomioon.

Lumijoen perusopetuksen iltapäivätoiminnan taloussuunnitelma laaditaan vuosittain osana kunnan taloussuunnitelmaa. Taloussuunnittelussa otetaan huomioon tarkoituksenmukaiset hankinnat iltapäivätoimintaan.

Kunta on vakuuttanut toimintaan osallistuvat oppilaat. Iltapäivätoiminnassa sattuneen tapaturman hoito on oppilaalle maksutonta.

Iltapäivätoimintaan tuodut tavarat ovat perheiden vastuulla. Esimerkiksi oppilaan omien älylaitteiden tai silmälasien rikkoutumisen korvaaminen ei kuulu koululle. Mikäli rikkoutuminen aiheutuu toisen oppilaan vahingonteosta, asiaa voidaan selvitellä iltapäivätoiminnassa, mutta korvausvastuu jää vahinkoa tehneen oppilaan huoltajalle.

2.5. Hakemukset ja päätökset sekä paikan irtisanominen

Koululaisten iltapäivätoimintaan hakeminen tapahtuu Wilma-järjestelmässä sähköisesti. Huoltajien Wilma-tunnukset saa pyydettäessä koulusihteeriltä. Päätöksen aamu- ja/tai iltapäivätoiminnan paikan myöntämisestä tekee sivistysjohtaja-rehtori. Päätös julkaistaan Wilmassa hakuajan päättymisen jälkeen.

Mikäli hakijoita on enemmän kuin toimintaan voidaan ottaa, paikat myönnetään yhdenvertaisten valintaperusteiden mukaisesti. Etusijalla ovat yksin kotona iltapäivisin olevat ensimmäisen vuosiluokan oppilaat ja tämän jälkeen toisen vuosiluokan oppilaat sekä perusopetuslain 20 c §:ssä ja 20 i §:ssä tarkoitetut oppilaat. Samanarvoisessa asemassa olevien hakijoiden kesken valinta suoritetaan arpomalla.

Iltapäivätoiminnan paikka irtisanotaan kirjallisesti vähintään kaksi viikkoa ennen toiminnasta poisjääntiä. Irtisanomisilmoitus toimitetaan kirjallisesti sivistysjohtaja-rehtorille esimerkiksi Wilmassa tai sähköpostitse. Irtisanomista ei voi tehdä takautuvasti.

3. Toiminnan tavoitteet ja lapsen oikeudet

Toiminnan yleisenä tavoitteena on tukea kodin ja koulun kasvatustyötä sekä lapsen tunne-elämän kehitystä ja eettistä kasvua. Toiminnan tulee lisäksi edistää lasten hyvinvointia ja tasa-arvoisuutta yhteiskunnassa sekä ennalta ehkäistä syrjäytymistä ja lisätä osallisuutta.

Perusteissa on määritelty seuraavat tavoitteet:

- Kodin ja koulun kasvatustyön tukeminen
- Hyvinvoinnin, tunne-elämän ja sosiaalisen kehityksen tukeminen
- Eettisen kasvun tukeminen
- Osallisuuden, yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistäminen sekä sosiaalinen vahvistaminen

Toimintaan osallistuva lapsi on oikeutettu:

- välipalaan
- turvalliseen toimintaympäristöön ilman väkivallan, kiusaamisen tai häirinnän uhkaa
- turvallisiin tiloihin ja välineisiin
- toiminnassa sattuneen tapaturman maksuttomaan hoitoon

3.1. Kodin ja koulun kasvatustyön tukeminen

Lasten itsenäisyys lisääntyy kasvun myötä, mutta lapset tarvitsevat vielä aikuisen turvaa, läsnäoloa ja ohjausta. Toiminnan suunnittelussa ja toteuttamisessa hyödynnetään eri toimijoiden moniammatillista yhteistyötä ja yhteistyötä perheiden kanssa. Yhteistyön tarkoituksena on lisätä tuntemusta lapsista, auttaa tunnistamaan lasten tarpeet ja parantaa toiminnan laatua. Toimintaa järjestettäessä otetaan huomioon eri kieli- ja kulttuuriryhmien tarpeet, eri-ikäisten lasten tarpeet ja paikalliset erityispiirteet.

Aamu- ja iltapäivätoiminnan yleisenä tavoitteena on tukea kodin ja koulun kasvatustyötä sekä lapsen tunne-elämän kehitystä ja eettistä kasvua. Toiminnan tulee lisäksi edistää lasten hyvinvointia ja tasa-arvoisuutta yhteiskunnassa sekä ennaltaehkäistä syrjäytymistä ja lisätä osallisuutta. Tämä tavoite velvoittaa kaikkia aamu- ja iltapäivätoiminnan järjestämisessä ja toteuttamisessa mukana olevia.

Kodin ja koulun kasvatustyön tukeminen edellyttää keskinäiseen kunnioitukseen ja tasa-arvoisuuteen perustuvaa yhteistyötä. Koteja kannustetaan osallistumaan yhteistyöhön ja edistetään huoltajien aktiivista roolia.

Aamu- ja iltapäivätoiminta ja perusopetus toimivat yhteistyössä ja kehittävät paikalliseen yhteistyöhön sopivia rakenteita ja toimintatapoja. Aamu- ja iltapäivätoiminta yhdessä opiskeluhuollon palveluita tuottavan henkilöstön kanssa tukee lapsen kokonaisvaltaista hyvinvointia ja koulunkäyntiä. Yhteisen päämäärän tulee näkyä myös yksittäistä lasta koskevien asioiden hoidossa, tiedonsiirrossa ja aamu- ja iltapäivätoiminnan henkilöstön osallistumisessa tarpeen mukaan lasta koskeviin neuvotteluihin huoltajien luvalla. Avoin ja luottamuksellinen vuorovaikutus luo pohjan hyvälle yhteistyölle ja tiedottamiselle.

Aamu- ja iltapäivätoiminnassa lapsella voi olla huoltajan, opettajan ja ohjaajan kesken sovittavalla tavalla mahdollisuus läksyjen tekoon.

Iltapäivätoiminta on osa koulun lukuvuosisuunnitelmaa. Ohjaajien ja kotien yhteistyön periaatteista ja käytännöistä sovitaan toiminnan alkaessa.

3.2. Hyvinvoinnin, tunne-elämän ja sosiaalisen kehityksen tukeminen

Aamu- ja iltapäivätoiminnan tulee olla sekä kasvuympäristönä että ilmapiiriltään kiireetön ja turvallinen. Tavoitteena on, että jokainen kokee olevansa hyväksytty ja arvostettu omana itsenään. Lasta ohjataan ilmaisemaan erilaisia tunteita ja oppimaan niiden säätelyä.

On tärkeää, että toiminnassa lapsilla on mahdollisuus sekä lepoon ja rauhoittumiseen että ulkoiluun ja fyysiseen aktiivisuuteen. Välipala ja ympäristön viihtyisyys tukevat lasten hyvinvointia.

Koulun ja aamu- ja iltapäivätoiminnan yhteiset linjaukset tukevat ja vahvistavat lasten hyvinvointia ja sosiaalista kehitystä. Tavoitteena on muodostaa lasten päivästä ehjä kokonaisuus. Aamu- ja iltapäivätoiminnassa noudatetaan koulun järjestyssääntöjä ja muita koulussa sovellettavia sopimuksia. Lapsen tulee ikätasonsa mukaisesti saada myös itse osallistua yhteisten sääntöjen ja sopimusten tekemiseen.

3.3. Eettisen kasvun tukeminen

Aamu- ja iltapäivätoiminnan tavoitteena on tukea lapsen eettistä kasvua ja käsitystä ihmisten yhdenvertaisuudesta. Toiminnan eettisenä lähtökohtana on Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määritelty perusopetuksen arvopohja sekä kodin ja koulun kanssa yhdessä sovitut kasvatukselliset periaatteet. Eettisen kasvun tukemisessa on tärkeää aikuisen antama käyttäytymisen malli, keskinäiset vuorovaikutussuhteet sekä arkipäivän tilanteissa kohdattavat eettiset kysymykset.

Lasta tulee ohjata vastuuseen:

- omasta hyvinvoinnista ja terveellisistä elämäntavoista
- toisten hyvinvoinnista, siihen liittyvistä oikeuksista ja velvollisuuksista
- oman käyttäytymisen aiheuttamista seurauksista ja tunteista sekä itselle että toisille
- ryhmän toimintaan liittyvistä sopimuksista ja annettujen ohjeiden noudattamisesta
- suhtautumisesta ympäristöön, luontoon ja kestävään elämäntapaan

Yhteisöllinen vastuun, luottamuksen ja huolenpidon ilmapiiri aamu- ja iltapäivätoiminnassa edistää eettistä kasvua. Eettisessä kasvatuksessa hyödynnetään ryhmän vuorovaikutusta, eri tilanteisiin liittyviä keskusteluja, taiteen, leikin ja liikunnan tarjoamia mahdollisuuksia sekä esteettisiä kokemuksia ja toiminnallisuutta. Lasta ohjataan menettelytapoihin, joilla mahdollisia ongelmatilanteita voidaan käsitellä myönteisesti ja ratkaisukeskeisesti.

3.4 Osallisuuden, yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistäminen sekä sosiaalinen vahvistaminen

Toiminnassa tulee luoda tilanteita, jotka antavat lapsille mahdollisuuden päästä mukaan toiminnan suunnitteluun tai mahdollisuuden tulla kuulluksi. Toimintaa suunniteltaessa ja

toteutettaessa tulee huomioida toimintaan osallistuvien lasten kehitykselliset erot ja erilaiset tarpeet. Huomiota kiinnitetään erityistä tukea tarvitsevien ja eri kulttuuritaustaisten lasten osallistumisen edistämiseen.

Lasten tulee ikätasonsa mukaisesti saada itse osallistua yhteisten sääntöjen ja sopimusten muotoiluun ja saada kokemuksia osallisuudesta. Osallisuus, yhdenvertaisuus ja tasa-arvo ehkäisevät kiusaamista ja syrjäytymistä. Tavoitteena on, että syrjäytymistä aiheuttavat tekijät havaitaan mahdollisimman varhain ja järjestetään tarvittavaa tukea. Tässä onnistuminen edellyttää monialaista yhteistyötä aamu- ja iltapäivätoiminnan, sosiaali- ja terveydenhuollon, varhaiskasvatuksen, esi- ja perusopetuksen ja kodin kesken. Tarvittaessa toiminnassa voidaan käyttää myös koulun opiskeluhuollon tarjoamia palveluita.

Toiminnassa varaudutaan ennalta myös ennalta arvaamattomiin ja yllättäviin tilanteisiin, kuten esim. miten toimitaan, jos lasta ei haeta iltapäivällä kotiin ja vanhempiin ei saada yhteyttä tai sattuu muuta sellaista, joka velvoittaa ohjaajia lastensuojelullisiin toimenpiteisiin.

4. Toiminnan sisällöt ja painotukset

Laadukas aamu- ja iltapäivätoiminnan sisältö muodostuu lasten kannalta ehyeksi ja monipuoliseksi kokonaisuudeksi. Sen avulla vahvistetaan lasten osallisuutta ja toiminnan yhteisöllisyyttä. Toiminta tarjoaa kasvua ja kehitystä tukevaa sosiaalista vuorovaikutusta, ilon ja virkistyksen kokemuksia, esteettisiä kokemuksia ja mahdollisuuden kehittää erilaista osaamista.

Sisältöjä valittaessa on erityisesti kiinnitettävä huomiota lasten ikätason mukaiseen kasvua ja kehitystä tukevaan leikkiin, luovaan toimintaan ja myönteisiin elämyksiin. Liikkuminen ja ulkoilu sekä rentoutuminen ja levähtäminen ovat toiminnassa tärkeitä. Myös välipalan nauttimiseen liitetään kasvatuksellista ohjausta. Lapsia ohjataan tarkoituksenmukaiseen ateriarytmiin sekä hyviin ruokavalintoihin ja ruokailutapoihin kiireettömässä ympäristössä.

Monipuolisella sisältötarjonnalla vahvistetaan lasten kulttuurista identiteettiä. Suomalaiseen ja muihin, lasten eri kulttuuritaustoihin liittyviin perinteisiin tutustutaan mm. laulujen, leikkien

ja juhlien avulla. Sisältö voi liittyä erilaisiin tavoitteellisiin harrastuksiin ja muuhun kehitystä tukevaan toimintaan.

Toiminta voi tarjota lapsille mahdollisuuden myös oman harrastuksen löytämiseen. Koulun kerhotoimintaan ja taiteen perusopetukseen osallistuminen voi olla osa lapsen aamu- ja iltapäivätoimintaa.

Aamu- ja iltapäivätoiminta kootaan seuraavista sisällöllisistä kokonaisuuksista:

- eettinen kasvu ja yhdenvertaisuus
- leikki ja vuorovaikutus
- liikunta ja ulkoilu
- ruokailu ja lepo
- kulttuuri ja perinteet
- käden taidot ja askartelu
- kuvallinen, musiikillinen, kehollinen ja kielellinen ilmaisu
- mediataidot
- arkiaskareet, elinympäristö ja kestävä elämäntapa
- erilaiset tiedolliset ja taidolliset aihepiirit

Toiminnan sisältöihin vaikuttavat myös käytössä olevat tilat, toiminnalle annetut taloudelliset resurssit ja toteuttajien omat vahvuudet. Ohjaajat määrittelevät ja suunnittelevat yhteistyössä vastuuohjaajan kanssa toiminnan yleiset sisällöt ja toimintamuodot. Lumijoella toimintaa suunnitellaan ja toteutetaan huomioiden myös täydentävän varhaiskasvatuksen tavoitteet ja toimintatavat.

5. Tukea tarvitsevat lapset aamu- ja iltapäivätoiminnassa

Aamu- ja iltapäivätoiminta vahvistaa lasten kokonaisvaltaista kasvua ja kehitystä. Silloinkin, kun kyse on tukea tarvitsevista lapsista, toiminnan järjestämisen ja toteuttamisen lähtökohtana ovat aamu- ja iltapäivätoiminnan yleiset tavoitteet ja sisällöt. Työskentelytapojen ja toimintaympäristön suunnittelussa tulee ottaa huomioon lasten ikä ja kehitysvaihe sekä

yksilölliset tarpeet. Toiminnan tulee tukea itsetunnon ja omatoimisuuden kehitystä, sosiaalista kasvua sekä itsenäistymistä lasten omien edellytysten mukaisesti. Lapsia kannustetaan aloitteellisuuteen ja aktiivisuuteen. Heille tarjotaan mahdollisuuksia onnistumisen kokemuksiin ja yhdessä toimimiseen. Mahdollisissa haastavissa tilanteissa voidaan moniammatillisella yhteistyöverkostolla turvata lapsen hyvä kokonainen päivä kuormitustekijät huomioiden.

Tärkeitä asioita aamu- ja iltapäivätoiminnassa tukea tarvitseville lapsille on:

- toiminnan ja ajankäytön suunnittelu ja selkeys (strukturointi)
- tilanteiden ennakointi
- vapaan ja ohjatun leikin merkitys
- monipuolinen toiminta ja toiminnalliset työtavat
- liikunta, pelit ja leikit
- yhdessä toimimisen taidot ja myönteinen vuorovaikutus

Toimintaa suunnitellessa hyödynnetään koulun tukitoimien tsekkauslistaa, jonka tukitoimia voidaan soveltaa ja hyödyntää myös iltapäivätoimintaa toteutettaessa.

Tilojen ja välineiden tulee olla myös tukea tarvitsevien lasten tarpeisiin sopivia. Oikein suunnitelluilla ratkaisuilla tuetaan lasten omatoimista ja helppoa liikkumista ja toimimista tiloissa. Värien käytöllä ja valaistuksella voidaan vaikuttaa ympäristön hahmottamiseen ja antaa virikkeitä. Toiminnassa huolehditaan aina lasten psyykkisestä, fyysisestä ja sosiaalisesta turvallisuudesta.

Ohjaajien ammatillista osaamista työskentelyssä tukea tarvitsevien lasten kanssa vahvistetaan muun muassa perehdytyksen avulla. Ohjaajien työtä voidaan tukea myös esimerkiksi erityisopettajien tai opiskeluhuoltohenkilöstön antaman konsultaation avulla.

5.1. Oppilaskohtaista tukea saavien oppilaiden aamu- ja iltapäivätoiminta Lumijoella

Oppilaat, joille on tehty perusopetuslain 20 c §:ssä tai 20 i §:ssä tarkoitettu päätös, sekä

oppilaat, joilla on oppimiskykyyn vaikuttava vamma, sairaus tai toimintakyvyn rajoite, voivat hakea aamu- ja iltapäivätoimintaan koko perusopetuksen ajan. Näiden oppilaiden toiminta järjestetään muun aamu- ja iltapäivätoiminnan yhteydessä.

Perusopetuslain mukaiseen iltapäivätoimintaan ei kuulu henkilökohtaisten avustajien järjestäminen. Mikä oppilas tarvitsee iltapäivätoimintaan henkilökohtaisen avustajan, huoltajaa pyydetään toimittamaan koululle hyvinvointialueelta maksusitoumus jo esiopetusvuoden kevätlukukaudella avustajan palkkaamiseksi iltapäivätoimintaan.

5.2. Oppilaskohtaisen tuen suunnitelma

Toiminnan järjestelyjä suunniteltaessa yhteistyö huoltajan, koulun ja aamu- ja iltapäivätoiminnan kesken on erityisen tärkeää. Huoltajan ja mahdollisesti koulun henkilöstön kanssa sovitaan, miten tukea tarvitsevan oppilaan tarpeet sekä kasvuun ja kehitykseen liittyvät tavoitteet otetaan huomioon aamu- ja iltapäivätoiminnassa. Moniammatillinen yhteistyö lisää edellytyksiä oppilaan riittävään tukemiseen.

Oppilaskohtaisen tuen suunnitelmassa kuvataan oppilaan osallistuminen aamu- ja iltapäivätoimintaan sekä yhteistyö eri toimijoiden kanssa. Suunnitelmassa kuvataan, miten aamuja iltapäivätoiminnan tavoitteet ja toimintamallit tukevat oppilaan kehitystä. Tällä tavoin oppilaan päivästä muodostuu kasvatuksellinen kokonaisuus.

6. Henkilöstö

Aamu- ja iltapäivätoiminnassa tulee olla toiminnan järjestämistapa huomioon ottaen riittävä määrä ammattitaitoisia ohjaajia. Aamu- ja iltapäivätoiminnan ohjaajien kelpoisuusvaatimuksista säädetään valtioneuvoston asetuksella opetustoimen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista (986/1998).

Aamu- ja iltapäivätoiminnan ohjaajina toimivat koulujen koulunkäyntiohjaajat. Lapsiryhmän ohjaajalta vaaditaan lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä säädetyn lain 504/2002 mukaisen todistuksen esittäminen.

Aamu- ja iltapäivätoiminnan ohjaajien tukena on perehdyttämiskansio, joka sisältää:

- APIP-toimintasuunnitelman
- APIP-toiminnan vuosikellon
- toimintaan liittyvät kaavakkeet
- muut koulun ja toiminnan kannalta tarpeelliset ohjeistukset

Esihenkilö perehdyttää kansion avulla yleistasoisesti uudet työntekijät. Lähiperehdytys arjen käytäntöihin toteutetaan vertaisohjauksella toisten iltapäivätoiminnan ohjaajien toimesta. Kaikkien iltapäivätoiminnassa toimivien henkilöiden kanssa käydään läpi henkilötietojen käsittelyyn, salassapitoon, vaitiolovelvollisuuteen, lastensuojelulain velvoitteisiin ja muuhun turvallisuuteen liittyviä asioita.

7. Toiminnan tietojen keruu ja arviointi

Aamu- ja iltapäivätoimintaa järjestävän kunnan tulee hyväksyä perusopetuslaissa tarkoitettua aamu- ja iltapäivätoimintaa varten toimintasuunnitelma, joka on laadittu perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoiminnan perusteet ja paikalliset olosuhteet huomioon ottaen. Toimintasuunnitelman tarkoituksena on tukea aamu- ja iltapäivätoiminnan paikallista järjestämistä ja kehittämistä sekä lisätä toiminnan suunnitelmallisuutta ja pitkäjänteisyyttä. Toiminnan arviointikäytännöt mainitaan osana aamu- ja iltapäivätoiminnan vuosikelloa.

7.1. Toiminnan sisäinen arviointi

Toimintaa kehitetään siitä saatavan palautteen pohjalta. Palautetta kerätään huoltajilta,

oppilailta, ohjaajilta sekä opetushenkilöstöltä palautekyselyn kohdetta vaihdellen. Laadukas toiminta vaatii toiminnan jatkuvaa seurantaa, mutta myös ohjaajien omaa kykyä arvioida työtään. Ohjaajilla on mahdollisuus arvioida työtään paitsi päivittäin reflektoiden, myös esihenkilön kanssa käytävissä kehityskeskusteluissa.

7.2. Toiminnan ulkopuoliseen arviointiin osallistuminen ja tulosten julkistaminen

Aamu- ja iltapäivätoiminnan arvioimiseen velvoittaa perusopetuslaki. Laki velvoittaa kunnan arvioimaan antamaansa tai hankkimaansa aamu- ja iltapäivätoimintaa, osallistumaan toimintansa ulkopuoliseen arviointiin sekä julkistamaan arvioinnin keskeiset tulokset. Sekä sisäisten että ulkoisten kyselyjen tulokset tiedotetaan huoltajille. APIP-toiminnasta raportoidaan vuosittain opetushallitukselle toiminnan laajuus rahoituksen perusteeksi.